grafií. Ze článků těchto první díl sebraných spisů přinesl jich jedenácte, z nichž většina byla již tištěna jinde a pro nový otisk jen nepatrně upravena, některé však podrobeny důkladnější revisi, ano jeden i zcela znova zpracován. Řada z nich má i pro právní dějiny Slezska svůj význam. Uveďme si z nich alespoň krátce: Die Siegel der Stadt Neisse und das Breslauer Bistumswappen, Die Schenkung des Neisser Landes, Richtlinien zur schlesischen Siedlungsforschung. Jako poslední staf uveřejněn je nový článek Schultův „Die Rechnung über den Peterspfennig von 1447", jehož účelem je ukázati, že všechno zřízení v Horním Slezsku je zrovna tak německého původu jako ve Slezsku Dolním a Středním. Autor vychází tu z předpokladů, že za kolonisace a po ní Slezsko Horní bylo zrovna tak německým živlem prostoupeno jako ostatní Slezsko, a že teprve války husitské spustošivše je přispěly k obmezení němectví tím, že nové obyvatelstvo doplňující mezery tehdejší bylo slovanského původu. Článek v těchto svých vývodech je naprosto mylný. Bylyf poměry hornoslezské zcela obdobné česko-moravským, kde také německá moda a řídce rozstříknuté německé osady zvl. města dodávaly zemi německého rázu, který rázem setřen. Zrovna tak nesprávny jsou výklady autorovy o užívání češtiny, spočívajíf na naprosté neznalosti tamějších pramenů. Čeština tu nepopíratelně *úplně* vytlačila němčinu na velmi dlouho, což autor přiznati nechce. *Kapras.*

Říšské dějiny rakouské.

Turba G., Die pragmatische Sanktion. Vídeň 1913, stran XV a 202. — Die Grundlagen der pragmatischen Sanktion. Wiener Staatswissencshaftliche Studien. Sv. X. Ungarn 1912. Str. VIII a 443—768 a sv. XI. Hausgesetze 1913. Str. X. a 484. —

Knihy Turbovy o pragmatické sankci nemají dnes toho praktického významu, jakého měly při svém vydání, kdy byly jednou ze složek, kterými se měl rakousko-uherský dualismus na úkor českého státu utužiti. Zůstane však významným svědectvím pro německou a zvláště vídeňskou vědu, že dala se použíti k jakýmkoliv akcím politickým protičeským. A tak také Turba, autor velmi dobré studie o starším právu monarchickém v zemích bývalé habsburské monarchie, nerozpakoval se zastříti v pracích o pragmatické sankci historickou skutečnost, že česká skupina jeví se tu zvláště charakterisovanou dovoláváním se staré české ústavy — sporným by mohl býti jedině právní význam tohoto dovolávání se, a český stát smísiti úplně se zeměmi alpskými, jako by to byl stejný rodový majetek vládnoucího rodu, jako byly tyto. Jen uherská koruna došla v této politice vídeňské, jejímž representantem byl Stürgkh, a kde jedním ze služebníků byl Turba, milosti zvláštního postavení, neboť všemi prostředky měl býti posílen dualismus, jen za tím účelem, aby uvnitř starého Předlitavska mohl býti proveden urputný centralismus, a to hlavně na úkor českého státu. K tomu mělo býti ukázáno, že základ k dualismu netvořila

teprve Marie Terezie, jak tomu skutečně bylo, nýbrž že je tento starého data, dávno také před pragmatickou sankcí; proto v sankci této směla sice vystoupiti koruna uherská jako zvláštní skupina, nikoliv však koruna česká, ač je v ní nesporně právnicky dobře patrna.

Podrobnější polemika s těmito názory na tomto místě a dnes byla by zbytečnou. Stane se tak na místě vhodnějším. Zde stačí toto upozornění.

Kapras.

Krofta Kamil, Snahy o společný sněm zemí domu rakouského v letech 1526—1848. Osvěta r. XLVII. Zvl. ot. 1917. Stran 85. —

V Osvětě uveřejnil Krofta velmi pěknou studii o snahách v bývalých zemích habsburských vytvořiti společný sněm. Studie je pouze z části budována na nových pramenech, nicméně přináší ledacos nového, nejméně ve vylíčení snah Ferdinandových, kde opraven proti starší době jen některý detail, nejvíce ve vylíčení stavovských konfederací, kde mohl se opříti autor o materiál sebraný v opisech o archivu zemském. Avšak také snahy pobělohorské, kterým se u nás dsoud věnovalo málo pozornosti, došly ve studii Kroftově plné pozornosti. Je z ní patrno, že myšlénka polečných sněmů ani v této době nezanikla, nýbrž že znovu a znovu se vynořovala v té či oné podobě až do roku 1848. *Kapras.*

Civilní právo.

Zákon o zabrání velkého majetku pozemkového ze dne 16. dubna 1919 č. 215 sb. z. a n. Úvodem a výkladem opatřil dr. Jan Krčmář. (Hartmann-Joachimovo vydání zákonů republiky československé, svazek III. odd. 1.) *V Praze 1919.* Str. 67.

Spisovatel byl účasten redakce zákona, který vydal. Je proto nad jiné povolán, aby zákon vyložil. Jako civilista má také k tomu potřebnou erudici. Autor přičiňuje ke každému paragrafu poznámky. Účastenství při kodifikačních pracích umožnilo mu, že zlehka z nejasných slov zákona odhrnuje clonu, jež kryje jejich pravý smysl. Ale účast tato u civilisty může býti také nebezpečna. Při kodifikačních pracích střetlo se mnoho politických názorů. Tyto názory mohou leckde vykladače zatěžovati. Může se dáti jimi vésti, aby jim pomáhal ku nejisté skutečnosti, místo aby pomohl zákonu dle pravé jeho podstaty ku životné upotřebitelnosti.

Spisovatel neopomenul uvésti všechny okolnosti, za kterých zákon vznikl. Je dílem kompromisu tří skupin sociálních. Bylo před obecními volbami. Volební agitaci měl býti odňat výhodný předmět. Bylo třeba na zákoně se usnésti, ačkoli na řádnou jeho průpravu scházel čas. Slib vyvlastnění stranám nevyhovoval. Chtěly již něco, co do samého právního stavu zasahuje. Vyvésti vlastníka z vlastnictví nebylo však možno ani fakticky, ani právně. Strany chtěly tedy aspoň vysloviti něco, co je